

Er zijn beroepen waarin taal zo niet de hoofdrol, dan toch zeker een flinke bijrol speelt. Geregeld worden ze in *Onze Taal* geportretteerd. Deze keer: de apotheker. Die gebruikt nog altijd veel geheimtaal, medisch jargon en verhullende termen. Wat is een ‘disper’? En wat betekent ZOC?

Jan Erik Grezel

Ida en Rik Muller van apotheek Geesterduin in Castricum.

“Middel met vertraagde afgifte? Héél doorslikken!”

Taal in het werk [17]: de apotheker

“Zo zot als de man met migraine die een zetpil op z'n voorhoofd smeerde, zijn de meeste mensen natuurlijk niet. Maar misverstanden over het gebruik van medicijnen komen geregeld voor”, zegt Rik Muller. Samen met zijn vrouw Ida runt hij apotheek Geesterduin in Castricum. “Er kwam laatst een vader een antibioticum halen voor zijn zieke dochtertje. Ik hoorde de assistente aan de balie uitleggen hoe hij het pipetje moest gebruiken: ‘U vult het tot het maatstreepje, dan hebt u de juiste dosering. Driemaal daags op de tong druppelen.’ Zegt die vader: ‘Maar ze heeft toch oorpijn?!’ Dat soort verwarring moeten wij bij ‘eerste uitgifte’ wegnemen.”

Apothekers doen er tegenwoordig alles aan om zo duidelijk mogelijk te zijn over de middelen die zij afleveren. Een paar decennia geleden was dat nog heel anders. Rond de artseneijbereidkunst – zoals het apothekerswerk wel heette – hing de geheimzinnigheid van

alchemie. Op gezette tijden moest ik medicijnen halen voor mijn ziekelijke moeder. Ik fietste naar de plaatselijke pillendraaiër, berucht om zijn drukken-de zwijgzaamheid. Bij de gedachte aan die norse man rook ik al de lucht van medicijnbereiding. Eenmaal in de apotheek wachtte ik geduldig tot de apotheker traag tevoorschijn kwam van achter de rijen bruine potten en flessen. Over de toonbank schoof ik hem het briefje toe met de hiërogliefen van onze huisarts. Zonder iets te zeggen trok de apotheker zich weer terug achter ‘de opstand’. Als ik na een kwartier de medicijnen kreeg aangereikt, hoorde ik een korte grom. Geen woord over dosering, toediening en bijwerkingen van de pillen of de poeders.

■ MAGISTRAAL

Die oude apotheek bestaat niet meer. De opstand met potten en flessen is verdwenen of dient nog slechts als decoratie. Poeders zijn vervangen door kant-

en-klare, hygiënisch verpakte capsules en tabletten. Het recept gaat digitaal van de dokter naar de apotheek. Weg is de geur, want ‘magistrale bereiding’ (letterlijk: ‘bereiding door de meester’, dus door de apotheker zelf) van medicijnen komt nauwelijks nog voor. Geneesmiddelen worden in Nederland gemaakt door grootbereiders, maar de meeste middelen die wij slikken, smeren en injecteren zijn afkomstig van de farmaceutische industrie in landen als India en China. En de apotheker moet tegenwoordig praten, niet in verhullend potjeslatijn, maar in helder Hollands.

“Sinds een jaar of tien worden apothekers in opleiding getraind in communicatieve vaardigheden”, vertelt dr. Lyda Blom, docent aan de faculteit Farmaceutische Wetenschappen van de Universiteit Utrecht. Het is een van de twee opleidingsplaatsen voor apothekers in Nederland (de andere is in Groningen). Taaltoetsen zijn tegenwoordig een vast onderdeel in de Utrechtse opleiding.